

32 جایزه برای کارگردانان دفاع مقدس در 34 سال گذشته

از تجربه برگزاری نخستین دوره جشنواره فیلم فجر و دفاع مقدس تاکنون، فیلم‌های این ژانر 33 جایزه برای بهترین کارگردانی را به خود اختصاص داده‌اند.

سینمای ایران و دفاع مقدس

32 جایزه برای کارگردانان دفاع مقدس در 34 سال گذشته

از تجربه برگزاری نخستین دوره جشنواره فیلم فجر و دفاع مقدس تاکنون، فیلم‌های این ژانر 33 جایزه برای بهترین کارگردانی را به خود اختصاص داده‌اند. به گزارش

خبرگزاری فارس، پس از آنکه نخستین دوره جشنواره بین‌المللی فیلم فجر در سال 1361 بدون جایزه برگزار شد دوره‌های بعد آن شروع نسل جدیدی از فیلم‌سازان دفاع مقدسی را در پی داشت. نسلی که افتان و خیزان پیش رفت تا دقیقاً یک دهه بعد نتیجه داد و تا سالها ژانر غالب سینمای ما را ژانر دفاع مقدس کرد. اما در همان سال‌های ابتدایی هم این مضمون از جوایز جشنواره‌های گوناگون بی نصیب نبود.

فیلم سینمایی «171؛ دیار عاشقان» به کارگردانی حسن کربخش چراغ جوایز دفاع مقدس را در دومین دوره جشنواره فجر روشن کرد و به عنوان بهترین فیلم جشنواره از منظر کارگردانی معرفی شد.

پس از آن در پنجمین دوره این جشنواره در سال 1365 بازهم ناکامی‌های دوره‌های قبل با انتخاب «171؛ پرواز درشب» رسول ملاقلی‌پور به عنوان بهترین فیلم جشنواره جبران شد. در فاصله سال‌های 66 تا 69 ابراهیم حاتمی‌کیا یک‌هفته تاز عرصه سینمای دفاع مقدس و کسب جوایز گوناگون از جشنواره‌های داخلی و خارجی بود.

«171؛ دیده بان» در سال 1367 بهترین کارگردانی را از هفتمین دوره جشنواره فجر و «171؛ مهاجر» نیز بهترین کارگردانی و فیلمنامه را از هشتمین دوره فجر و سومین دوره جشنواره دفاع مقدس دریافت کرد. همچنین در این سال‌ها رسول ملاقلی‌پور به خاطر کارگردانی «171؛ افق» و کمال تبریزی به خاطر کارگردانی «171؛ عبور» موفق به دریافت بهترین جایزه کارگردانی از سومین دوره جشنواره فیلم دفاع مقدس شدند.

سینمای ما با پا گذاشتن به دهه 70 پر رونق‌ترین و با شکوه‌ترین دوره سینمای دفاع مقدس را تجربه کرد. دوره‌ای طلایی که علیرغم پیشرفت تکنولوژی صنعت سینما و گسترش شهرک‌های سینمایی و علوم و فنون جلوه‌های بصری هیچ‌گاه در تاریخ سینمای ما تکرار نشد و همچنان به عنوان کعبه آمال به آن نگریسته می‌شود. اگرچه با فاصله گرفتن از جنگ تصاویری واقع‌بینانه‌تر و دقیق‌تر از آن ارائه شد اما حداقل از لحاظ کمیت آثار از پایان دهه 70 تا کنون سیری نزولی را تجربه کردیم.

در سال 1370 که جشنواره 2 سالانه دفاع مقدس برگزار نشد «171؛ اوینار» و «171؛ بدوک» هم به خاطر فیلمنامه‌هایشان جایزه گرفتند و هم «171؛ بدوک» بهترین فیلم جشنواره فیلم فجر شد اما سال 71 با برگزاری چهارمین دوره جشنواره دفاع مقدس عزیزا... حمیدنژاد به خاطر «171؛ هور در آتش» و خسرو سینایی به خاطر «171؛ در کوچه‌های عشق» بهترین کارگردانان جشنواره شدند تا اینکه با نمایش «171؛ از کرخه تا راین» در یازدهمین جشنواره بین‌المللی فیلم فجر این ژانر و همچنین سینمای شخصی حاتمی‌کیا وارد مرحله جدیدی، شده همان زمان، از جمله بهترین فیلم‌ها از آن، خدمت کرد.

دوازدهمین دوره جشنواره فجر هم با تمرکز و توجه زیادی روی این ژانر برگزار شد و جوایز زیادی از جمله بهترین فیلم و بازیگری و کارگردانی به فیلم‌های دفاع مقدسی اهدا شد. «171؛ حماسه مجنون» جمال شورجه، «171؛ جنگ نفتکشها» محمد بزرگ‌نیا و «171؛ هور در آتش» عزیزا... حمیدنژاد جوایز بهترین کارگردانی‌های جشنواره را از آن خود کردند و «171؛ سجاده آتش» و «171؛ آخرین شناسایی» به عنوان بهترین فیلم‌های اول انتخاب شدند.

در سال 1373 احمد مرادی‌پور به خاطر «171؛ سجاده در آتش» و کمال تبریزی برای ساخت «171؛ کودک قهرمان» بهترین کارگردان‌های پنجمین دوره جشنواره دفاع مقدس شدند و پس از آن احمد رضا درویش در سیزدهمین دوره جشنواره فیلم فجر علاوه بر جوایز بازیگری و فیلمنامه‌نویسی برای «171؛ کیمیا» عنوان بهترین فیلم را نیز به خودش اختصاص داد.

در چهاردهمین دوره برگزاری جشنواره بین‌المللی فیلم فجر اگرچه بهترین کارگردان جشنواره از نسل فیلمسازان دفاع مقدس نبود اما «171؛ لیلی با من است» و «171؛ دکل» و «171؛ بازمانده» جوایز بازیگری و بهترین فیلم را دریافت کردند.

در سال 1375 نیز در ششمین دوره جشنواره فیلم دفاع مقدس عبدالحسین برزیده و عزیزا... حمیدنژاد به خاطر «171؛ دکل» و «171؛ ستارگان خاک» بهترین کارگردان‌های جشنواره شدند تا اینکه در سال 1376 حاتمی‌کیا به اوج بلوغ سینمای شخصی‌اش رسید و «171؛ حاج کاظم» به عنوان مشهورترین قهرمان تاریخ سینمای دفاع مقدس ایران در «171؛ آژانس شیشه‌ای» متولد شد.

در شانزدهمین دوره جشنواره بین‌المللی فیلم فجر «171؛ آژانس شیشه‌ای» علاوه بر بخش‌های بهترین بازیگر نقش اول مرد، نقش دوم زن، نقش دوم مرد و فیلمنامه بهترین فیلم جشنواره شد و ابراهیم حاتمی‌کیا به خاطرش جایزه بهترین کارگردانی را از آن خود کرد. همچنین دور هفتم جشنواره فیلم دفاع مقدس نیز علیرغم فاصله یکساله از اکران «171؛ آژانس شیشه‌ای» در فجر همچنان جایزه بهترین کارگردانی خود را به ابراهیم حاتمی‌کیا داد. البته در همین دوره محمد حسین حقیقی به خطر «171؛ ماه و خورشید» و سعید سهیلی به خاطر «171؛ مردی شبیه باران» نیز کارگردانان برگزیده جشنواره شدند.

در دوره بعدی جشنواره فیلم فجر هم در سال 1377 جایزه بهترین کارگردانی به ابراهیم حاتمی‌کیا به خاطر «171؛ روبان قرمز» و

مرحوم رسول ملاقلی پور به خاطر «هیا» اهدا شد.

از دوره هجدهم تا بیست و دوم جشنواره فیلم فجر جایزه‌ای به کارگردانان دفاع مقدس اهدا نشد تا در سال 1382 این طلسم شکست و «مارمولک» و «دوئل» مطرح ترین فیلم‌های جشنواره شدند . «دوئل» با پروداکشنی عظیم و هزینه‌ای بی سابقه در سینمای ایران سر و صدای زیادی کرد و سرانجام جایزه بهترین کارگردانی جشنواره را احمدرضا درویش اختصاص داد . «اشک سرما» هم که فیلم محترم و قابل اعتنائی بود فقط از منظر فیلمنامه نویسی مورد توجه هیئت داوران قرار گرفت و بهترین فیلمنامه سال شد.

در بیست و سومین دوره جشنواره فیلم فجر مجید مجیدی به خاطر «بید مجنون» علاوه بر جوایز بازیگری و بهترین فیلم عنوان بهترین کارگردانی جشنواره را نیز دریافت کرد.

در سال 1384 با برگزاری دهمین دوره جشنواره فیلم دفاع مقدس و بیست و چهارمین دوره جشنواره فیلم فجر بازهم ابراهیم حاتمی‌کیا به خاطر «به نام پدر» بهترین فیلمساز جشنواره فجر شد و احمدرضا درویش به خاطر «دوئل» در جشنواره فیلم دفاع مقدس خوش درخشید. البته در همین دوره رضا اعظمیان به خاطر «مرزی برای زندگی» ، احمدرضا معتمدی به خاطر «دیوانه از قفس پرید» ، عزیزا... حمیدنژاد برای «اشک سرما» ، ابوالقاسم طالبی برای «نغمه» و رسول ملاقلی پور به خاطر «مزرعه پدری» جوایز بهترین کارگردانی را در بخش‌های مختلف جشنواره بین‌المللی فیلم دفاع مقدس از آن خود کردند .

محمدحسین لطیفی در جشنواره بیست و پنجم فجر به خاطر «روز سوم» عنوان بهترین کارگردانی ار کسب کرد و پس از او در سال 1387 بهترین کارگردانی جشنواره بیست و هفتم فجر به مسعود ده‌نمکی به خاطر «اخراجی‌ها2» رسید. در جشنواره بیست و هشتم باز هم ابراهیم حاتمی‌کیا با «به رنگ ارغوان» به سینمای اصلی‌اش بازگشت و سیمرغ بلورین بهترین کارگردانی را گرفت. فیلمی که در چرخه اکران به مشکل برخورد و سال ها پس از تولیدش روی پرده رفت و البته با استقبال خوبی از بینندگان مواجه شد.

دوره‌های بیست و نهم و سی ام فجر نیز عملکرد خوبی در این ژانر داشت و علاوه بر اینکه بهترین فیلم های این 2جشنواره «33روز» و «روزهای زندگی» بودند ، بهترین کارگردانی جشنواره بیست و نهم هم به حمید فرخ نژاد به خاطر «سفر سرخ» تعلق گرفت .

در سال 91 اگرچه فیلم های دفاع مقدس از سیمرغ های فجر سی و یکم نصیبی نداشتند اما در آسمان دوازدهمین جشنواره فیلم دفاع مقدس پرواز کردند و همایون اسعدیان به خاطر «بوسیدن روی ماه» و پرویز شیخ طادی برای «روزهای زندگی» بهترین کارگردانان جشنواره اعلام شدند.